Nr 554. Kraków, Niedziela 3 Grudnia 1911. Rok XXX.

„Nowa Reforma" wychodzi dwa razy dziennie.
Numer poranny wychodzi codziennie prócz poniedziałków i dni poświątecznych. — Numer popołudniowy codziennie oprócz niedziel i świąt.

PRENUMERATA WYNOSI:

	rocznie	półrocznie	kwartalnie	miesięcznie
w Krakowie	24 koron	12 koron	6 kor.	2 kor.
w Austro-Węgrzech:				
z jednorazową przesyłką poczt.	32 "	16 "	8 "	2 " 70 h.
z dwurazową " "	38 "	19 "	9 " 50 h.	3 " 20 "
w Państwie Niemieckiem	36 "	18 "	9 "	3 "
w innych państwach	48 "	24 "	12 "	4 "

Prenumeratę i ogłoszenia (inseraty) uprasza się nadsyłać wprost do Administracyi „Nowej Reformy" w Krakowie. Nr. rach. poczt. Kasy Oszczęd. 857.484.
Redakcya: ul. Jagiellońska 10. Administracya: ul. św. Anny 3. — Telefon Redakcyi i Administracyi Nr 41, dla rozmów zamiejscowych 1572.—Rękopisów nadsyłanych Redakcya nie zwraca.
We Lwowie sprzedaż numerów po 6 halerzy: w Biurze dzienników A. Olszewskiego ulica Kilińskiego 2 i w Biurze Plohna, ulica Karola Ludwika 9.
Cena numeru 4 hal., z przesyłką pocztową 6 hal.

NOWA REFORMA
NUMER PORANNY

Prenumeratę przyjmują:
zamiejscowę: Administracya „Nowej Reformy" i wszystkie urzędy pocztowe; miejscową: Administracya „Nowej Reformy". — Główna trafika w Rynku. — Agencya J. Hopcasa i A. Salomonowej, ul. Sławkowska 2. — Handel St. Karlińskiego, Sukiennice, Handel Fiałka i Turka, ul. Szewska, Biuro dzienników M. Hupczyca, ul. Wiślna.
Zamiejscową prenumeratę i ogłoszenia (inseraty) przyjmują: we Lwowie Biura dzienników: A. Buchstab, ul. Karola Ludwika L. 21. — S. Sokołowski, Pasaż Hausmana 9. — W Przemyślu Krug. — W Jarosławiu A. Amster. — W Tarnowie M. Rooksek. — W Wiedniu: Hermann Goldschmied (sprzedaż pojedynczych numerów), I Wollzeile 6. — M. Dukes Nachf. Haasenstein & Vogler (także w Hamburgu, Frankfurcie n. M., Berlinie, Lipsku, Bazylei i Wrocławiu). — R. Mosse (także w Berlinie, Hamburgu, Monachium i Norymberdze). — H. Schalek (Wollzeile). — W Paryżu Société Mutuelle de Publicité A. Lorette, directeur, Rue Rougemont 11.
Ogłoszenia (inseraty) przyjmuje Administracya „Nowej Reformy" za opłatą od miejsca wiersza drobnem pismem (petit) za pierwszy raz 20 h., za każdy następny raz po 15 h. - Nadesłane po 60 h. od wiersza za każdy raz.
Głosy publiczne po 2 kor. od wiersza. Układ tabelaryczny, cyfrowy, skomplikowany, pierwszy raz 40 hal.
Załączniki do „Nowej Reformy" (prospekty, cyrkularze, ogłoszenia itp.) przyjmuje się za cenę 2 kor. od 100 egz. dla zamiejscowych, a 1 kor. od 100 egz. dla miejscowych prenumeratorów.

Rokowania polsko-ruskie — bez rezultatu.

(*Telefonem*).

Wiedeń, 3 grudnia.
Według doniesienia „Slavische Corresp." układy polsko-ruskie we Wiedniu, dotyczące na razie tylko sprawy reformy wyborczej do Sejmu galicyjskiego, nie wydały żadnego rezultatu. Publikacya „klepsydry ugodowej" — jak pisze „Slav. Corr." — nastąpi niebawem.

Lwów, 3 grudnia.
„Diło" donosi w telegramie z Wiednia, pochodzącym z klubu ukraińskiego, że wiadomość, podana przez „Polnische Correspondenz", jakoby klub ukraiński domagał się 31 proc. mandatów, nie odpowiada faktycznemu stanowi rzeczy.

Telegram ów podaje dalej wiadomość, iż nieprawdą jest, że klub ukraiński występował przeciwko powszechnemu głosowaniu w dopełniającej kuryi.

Rozłam u wszechpolaków.

(*Telefonem.*)

Wiedeń, 3 grudnia.
W parlamentarnej grupie narodowo-demokratycznej nastąpił rozłam. Pos. Zamorski wystąpi z tej grupy i utworzy osobną partyę, do której mają także przystąpić pos. Potoczek i Dobija. Część posłów narodowo-demokratycznych jest niezadowolona z polityki Grabskiego.

Pos. Jabłoński, który był hospitantem grupy narodowo-demokratycznej, ma się przyłączyć do innej grupy.

Echa deklaracyi Bilińskiego.

(*Telefonem.*)

Wiedeń, 3 grudnia.
Według „Neue Freie Presse" w parlamentarnych kołach polskich omawiają żywo piątkową deklaracyę prezesa Bilińskiego i zaznaczają, że chodzi tu o separatystyczną akcyę Głąbińskiego, który zarzuca, że obecne prezydyum Koła stawia interesy austryackie i dynastyczne ponad interesami narodowymi. — Oświadczają jednak, że całe Koło polskie stoi po stronie Bilińskiego z wyjątkiem, naturalnie, narodowych demokratów.

Koło odbędzie posiedzenie we czwartek. Na tem posiedzeniu przeprowadzoną będzie dyskusya nad oświadczeniem prezesa.

Sprawy urzędnicze.

(*Telegr. „N. Reformy"*).

Wiedeń. Komisya dla spraw urzędniczych przyjęła §§ przedłożenia od 25—30 w istotnych częściach wedle propozycyi rządu. Do § 28-go (posłuszeństwo w służbie) postawił pos. Moraczewski następujący dodatek: Urzędnik może się użalić przeciwko zarządzeniu służbowemu swego przełożonego, ale nie ma to mocy odraczającej. Dodatek ten uchwalono.

Wiedeń, 3 grudnia.
Komisya dla spraw urzędniczych załatwiła wczoraj II. rozdział przedłożenia o pragmatyce służbowej.

Przy § 31, dotyczącym zachowania się urzędnika w służbie i poza służbą, pos. Gloeckl postawił dodatek: „Urzędnik ze względu na swój służbowy stosunek nie może być krępowany w wykonywaniu swych praw obywatelskich". Wniosek ten uchwalono 17 przeciw 16 głosom. Przewodniczący baron d'Elwert dyrymował za wnioskiem.

Minister spraw wewnętrznych Heinold z całą stanowczością oświadczył się za zachowaniem brzmienia przedłożenia rządowego, wedle którego urzędnicy państwowi bezwarunkowo nie mają być, jak twierdzą, zdegradowani do rzędu obywateli II. klasy. Urzędnik państwowy, jak każdy obywatel, jest w pełni wykonywania swych praw obywatelskich, ale rząd musi obstawać przy swojem stanowisku i pod żadnym warunkiem nie zgodzi się, aby tak w służbie, jak i poza służbą urzędnik nie zachowywał się z pewną konieczną rezerwą. Komisya, uchwalając coś przeciwnego, poważnie naraża na szwank szybkie przeprowadzenie ustawy.

Przy § 35 (podniesienie zażaleń w drodze służbowej i poza służbą) przyjęto dodatek p. Pachera, że przez to prawo petycyjne urzędników nie może być narażone, mimo, że referent rządu dodatkowi temu się sprzeciwił.

Przy §§ 44 i 45 zgłoszono także poprawki. Paragrafy te dopuszczają do przyjęcia bocznego zajęcia dla urzędnika a mianowicie, że rząd centralny wyjątkowo zezwolić może na przyjęcie bezpłatnego kierownictwa Tow. akcyjnego lub innego obowiązku w stowarzyszeniu o charakterze ekonomicznym, obliczonym na zysk, jeżeli Tow. te leżą w interesie państwa lub mają na celu sprawy humanitarne lub gospodarcze sprawy urzędnicze.

Pos. Moraczewski oświadczył się przeciw temu paragrafowi.

Pos. Stesłowicz proponował, aby odstąpić od konieczności zezwalania, jeżeli chodzi o sprawy humanitarne lub sprawy, dotyczące stosunków gospodarczych urzędnika publicznego.

Przyjęto wniosek pos. Stesłowicza; wniosek Moraczewskiego odrzucono.

Dalszy ciąg obrad komisyi jutro.

Dzisiaj odbędzie się konferencya subkomitetu o awansie czasowym.

Po dymisyi Hoetzendorfa.

(*Telefonem.*)

Wiedeń, 3 grudnia.
Wedle doniesienia „Zeit", włoski poseł w Wiedniu książę Avarna był wczoraj u posła niemieckiego Tschirschky'ego, który przy omawianiu dymisyi gen. Hoetzendorfa miał się wyrazić, iż dobrze się stało, że szef sztabu generalnego „padł na ołtarzu trójprzymierza".

Berlin, 3 grudnia.
„Voss. Ztg." donosi z Wiednia, że ustąpienie gen. Hoetzendorfa przyjęto w kołach wojskowych zimno. Gen. Hoetzendorf miał niedawno temu wręczyć cesarzowi obszerny memoryał o koniecznych, jego zdaniem, inowacyach w wojsku, na które potrzebaby było bardzo wielkich wydatków. Wobec tego hr. Aehrenthal poprosił cesarza o usunięcie Hoetzendorfa. Rozstrzygnięcie cesarza jest znane.

Stanowisko hr. Aehrenthala zachwiane.

Wiedeń. „Die Zeit" donosi, że według informacyj budapeszteńskich, stanowisko hr. Aehrenthala jest zachwiane.

Sprawy parlamentarne.

(*Telefonem*).

Wiedeń. Na wtorkowem posiedzeniu Rady ministrów mają być omówione sprawy, dotyczące przygotowań do obrad delegacyi.

Z obozów czeskich.

Praga. Komitet egzekutywy agraryuszów odrzucił wczoraj ponownie wniosek o przyjęcie do partyi byłego ministra Praszka.

Czesi głosują za budżetem.

Wiedeń, 3 grudnia.
Na ostatniem posiedzeniu uchwalił Związek czeski ogromną większością odrzucić wniosek o głosowanie przeciw prowizoryum budżetowemu. Wobec tego Czesi po raz pierwszy od trzech lat głosować będą za budżetem.

Rosya w Persyi.

(*Telegr. „N. Reformy".*)

Wzburzenie w Teheranie.

Teheran. (Pet. ag. tel.) Rozpoczął się bojkot rosyjskiej herbaty i cukru. — W mieście panuje wielkie wzburzenie przeciw Rosyanom. Zniszczono kolej miejską. Na dwóch polityków dokonano zamachu.

Teheran. (Biuro Reutera). W mieście panuje wielkie wzburzenie. — Bazary i sklepy zamknięte. Urządzane są demonstracye. Na domach porozlepiano plakaty z napisami: „Śmierć lub wolność!"

W Kaszinie zamordowano ks. Firmana-Firmę. Na reakcyonistę Haczi-Mohameda dokonano zamachu.

Odpowiedź rządu na ultimatum.

Teheran. (Biuro Reutera). Rząd perski na ultimatum rosyjskie odpowiedział spokojnie, odrzucając je. W odpowiedzi wezwano rząd rosyjski, aby dokładniej zbadał sprawy i stanowisko swe na nowo sformułował.

Spóźniony protest.

Berlin. Prezydent parlamentu zawiadomił o telegramie, nadesłanym przez kolonię perską w Konstantynopolu. Telegram wskazuje na zobowiązania rosyjskie i angielskie nie mieszania się w sprawy perskie, szanowania neutralności państwa i niezawisłości narodowej; tymczasem Anglia wylądowała żołnierzy, a Rosya wysłała kozaków i postawiła rząd przed ultimatem, które w niczem nie ustępuje włoskiemu. Rosya grozi również wtargnięciem do Persyi północnej. Telegram protestuje przeciw temu gwałtowi prawa międzynarodowego i godności ludzkiej, z całym cynizmem deptanej.

Z kroniki katastrof.

(*Telegr. „N. Reformy".*)

Lipsk. W koszarach 106 pułku piechoty wybuchł tu wczoraj wielki pożar. Szkoda wynosi półtora miliona marek.

Londyn. W pobliżu Bradford we farbiarni Armutage nastąpiła wczoraj z powodu zapalenia się gazów błotnych nad bagniskiem, znajdującem się tuż obok fabryki, eksplozya, tak silna, że z fabryki pozostały tylko gruzy i popiół. Jeden robotnik zabity, kilkunastu ciężko rannych.

Wskutek tej katastrofy 800 robotników pozostało bez pracy i chleba.

Wojna włosko-turecka.

(*Telegr. „N. Reformy"*).

Walki pod Tripolisem.

Rzym. Agencya Stefaniego donosi z Tripolisu: W piątek prawe skrzydło frontu wschodniego zaatakowało nieprzyjaciela, aby poprawić swoją pozycyę. Atak na bagnety, poprzedzony salwą z dział, udał się. Włosi stracili 8 zabitych i 17 rannych. Straty nieprzyjaciela nie są znane, muszą być jednak znaczne.

Na Henni napadli Turcy, zostali jednak odparci.

Napad na korespondenta „Tempsa".

Rzym. Agencya Stefaniego donosi z Tripolisu: Korespondent „Tempsa" Jean Carrere został w piątek w nocy napadnięty i zraniony sztyletem w łopatkę i szyję. Sprawca umknął. Przypuszczają, że był on nasadzony przez Młodoturków, albowiem Carrere i konsul francuski otrzymali w ostatnich czasach listy z pogróżkami.

Zamknięcie Dardaneli.

Wiedeń. „Wiener Allgemeine Zeitung" donosi, że kwestya zamknięcia Dardaneli jest obecnie nieaktualną.

Rewolucya w Chinach.

(*Telegr. „N. Reformy"*).

Londyn. „Daily Telegraph" donosi z Szangaju, że Chińczycy zamordowali jednego obcego agenta handlowego, który był kasyerem znanej firmy niemieckiej.

Obrona austryackich poddanych.

Wiedeń. Okręt „Franciszek Józef I", stojący obecnie przed Szanghajem, wysłał porucznika i 38 ludzi do Tientsinu, celem obrony poddanych austryackich, a drugiego porucznika z 42 ludźmi dla wzmocnienia straży poselstwa w Pekinie.

Zatrzymanie żołnierzy rosyjskich.

Petersburg. „Rjecz" donosi, że wysłużeni żołnierze rosyjscy na dalekim wschodzie mimo to będą zatrzymani nadal w służbie, a to z powodu zamieszek chińskich.

Telegramy

z dnia 3 grudnia.

Berlin. — Żona następcy tronu niemieckiego znajduje się w stanie błogosławionym.

Operetka pokojowa.

Haga. Minister spraw zagranicznych zamianował komisarza, który przygotować ma trzeci kongres pokoju w Hadze.

Wichrzenia w nowej republice.

Lizbona. Były minister Asevedo został aresztowany pod zarzutem udziału w spisku.

Bójka z czarnosecińcem.

Petersburg. Na wczorajszem zgromadzeniu „Russkiego Sobrania" przyszło do skandalicznej bójki. Kiedy mianowicie pos. Borys Nikolski, mówiąc o nowym kursie w polityce rosyjskiej, oświadczył w mowie, że gabinet Stolypina pieniądzmi pozyskał dla swoich celów mnóstwo reakcyonistów, pos. Markow nazwał to prowokacyą. Wówczas Nikolski uderzył Markowa w twarz, a Markow Nikolskiego pięścią w oczy. Powstała bójka, która się przeniosła aż na ulicę. Jakaś kobieta uderzyła Markowa w twarz, a następnie go opluła. Sprawę oddano na drogę sądową.

Ucieczka więźniów.

Salonika. W niezbadany dotąd sposób wybito otwór w murze więzienia w Koczana. Więźniowie uciekli.

Francuzi w Maroku.

Paryż. Na wczorajszej radzie ministeryalnej sekretarz generalny gubernii algierskiej Varnier zamianowany został starszym komisarzem cywilnym dla obszaru granicznego algiersko-marokańskiego. Jego pełnomocnictwa równają się władzy gubernatora kolonialnego.

Król angielski w Indyach.

Bombay. Angielska para królewska przybyła tu wczoraj i przejechała przez miasto, witana entuzyastycznie, poczem powróciła na pokład okrętu „Medina".

Kronika lwowska.

(*Telefonem.*)

Lwów, 3 grudnia.
Ukraińcy a reforma wyborcza do Sejmu. Stronnictwo ukraińskie postanowiło zwołać tu na dzień 8 b. m. demonstracyjny wiec w sprawie reformy wyborczej do Sejmu.

Zatwierdzenie aresztu. Sąd wyższy zatwierdził zawieszenie aresztu nad dyrektorami Banku parcelacyjnego Deskurem i Poznańskim. Do motywów, które skłoniły prokuratoryę do ich aresztowania, przybył jeszcze ten, iż zachodziła obawa porozumiewania się obydwóch aresztowanych ze świadkami.

Zaczadzenie. Jeszcze przed dwoma dniami zaszły we Lwowie dwa wypadki zaczadzenia. Mianowicie w domu przy ulicy Boczkowskiego mieszkali dwaj elektrotechnicy: 18-letni Władysław Lewkowicz i 25-letni Karol Ślusarz. Ponieważ od dwóch dni nie wychodzili z domu, zarządzono wyważenie drzwi. W mieszkaniu znaleziono dwa trupy.

Akademik włamywaczem? Wczoraj w nocy dokonano aresztowania, które, kto wie, czy nie naprowadzi na ślad sprawców ostatnich napadów bandyckich we Lwowie. Około godziny pół do 1 w nocy dostał się jakiś włamywacz do ogrodu domu rzeźbiarza p. Periera pod l. 87 przy ulicy Piekarskiej, a następnie zaczął wyłamywać okno, które zdołał już podważyć. P. Perier zbudził się, a wybiegłszy przed dom, strzelił z rewolweru i korzystając ze zmieszania złoczyńcy ubezwładnił go, a następnie oddał w ręce policyi.

Przytrzymany włamywacz począł udawać pijanego, a następnie wylegitymował się że jest studentem uniwersytetu S., zam. przy ul. Sapieżyńskiego l. 4. Dotychczas nie stwierdzono, czy bandyta nie podszył się pod obce nazwisko. — Dochodzenia w toku.

Pod zarzutem szpiegostwa. Mieczysław Jung, 50-letni malarz, został wczoraj aresztowany przez żandarmeryę w Lubaczowie pod zarzutem szpiegostwa na rzecz Rosyi. Mianowicie Jung włóczył się koło Lubaczowa i robił zdjęcia terenów. Żandarmerya przytrzymała go na robieniu zdjęć. Odstawiono go do aresztów sądowych we Lwowie.

Reforma miejskiej ordynacyi wyborczej.

O polski charakter Rady miejskiej.

Kraków, 3 grudnia.
Wczoraj odbył się w komisyi statutowej dalszy ciąg dyskusyi nad reformą ordynacyi wyborczej do gminy. Obradom przewodniczył pos. dr Bandrowski. Dyskutowano nad wnioskami ks. dra Caputy co do zabezpieczenia polskiego charakteru Krakowa. Ks. dr Caputa uzasadniał swoje wnioski, podnosząc, że należy w ordynacyi wyborczej ograniczyć czynne prawo głosowania do tych osób, które nie władają językiem polskim w słowie i piśmie. Nadto podniósł, aby każdy nowowybrany radca miejski złożył ślubowanie, że będzie przestrzegał i bronił polskiego charakteru miasta. Wnioski te ks. dra Caputy już na poprzedniem posiedzeniu zwalczane, ponownie zwalczał pos. Daszyński, podnosząc, że czteroprzymiotnikowe głosowanie jest najlepszym sposobem zabezpieczenia polskiego charakteru miasta. Mowca nie widzi żadnego niebezpieczeństwa, któreby miastu pod tym względem groziło, a tem mniej nie uważa sposobów, postawionych przez ks. Caputę, za środki, mogące mieć aktualne znaczenie. Przepisy takie zostałyby tylko martwą literą, a co gorsza, zraziłyby znaczną część ludności, która chce wspólnie z resztą społeczeństwa nad dobrem miasta pracować.

Przeciwko pierwszej części wniosku ks. Caputy przemawiał również radca Tadeusz Starzewski, zaznaczając, że wszelka presya ustawowa nie jest wskazana do zjednania sobie szerokich warstw, mogących na jednym terenie z całą ludnością współdziałać.

Poseł Federowicz powitał z zadowoleniem [illegible] poruszone przez ks. Caputę: uważa za konieczne obmyślenie środków, któreby niebezpieczeństwo, grożące polskości Krakowa, mogły usunąć, przyznaje jednak, że wnioski tego rodzaju, jak ks. Caputy, życzeniu temu zadość nie czynią, w każdym jednak razie oświadcza się za ślubowaniem radców, że będą bronić polskiego charakteru miasta.

Wiceprezydent Sare podniósł potrzebę, aby wszyscy żydzi bez wyjątku czuli się w Krakowie Polakami i że do tego celu dążyć musi praca całego społeczeństwa, które powinno się starać o zasymilowanie żydów. Sam przepis ustawy jest za słaby, że jest aż zbyteczny, to też mowca wyraża nadzieję, że ludność żydowska tak samo jak i chrześcijańska tego obowiązku utrzymania polskiego charakteru Krakowa przestrzegać będzie.

Radca Porębski poruszył myśl, aby statutem objąć postanowienie, że językiem urzędowym Rady miasta i jej organów ma być język polski.

Radca Maryan Starzewski podziela tendencye ks. Caputy, atoli uważa, że wniosek jego sprawy nie rozwiązuje. W każdym jednak razie uważa za konieczne złożenie ślubowania radców w powyższym kierunku.

Radca Klemensiewicz omawia tę część wniosku ks. Caputy, która zajmuje się przyrzeczeniem przez nowowybranych radców złożyć się mającym i stawia w tym kierunku formalne poprawki.

Radca Rafał Landau podnosi, ażeby separatyzmu nie przeceniać, i godzi się na wniosek ks. Caputy, o ile dotyczy nałożenia na każdego radcę obowiązku ślubowania, że będzie bronił polskiego charakteru miasta; za tem mowca głosować będzie.

Uchwały.

Po ukończeniu dyskusyi komisya uchwaliła wniosek radcy Porębskiego, że językiem urzędowym miasta i jego organów może być tylko język polski, oraz tę część wniosku ks. Caputy, aby nowo wybrani radcy złożyli ślubowanie, że polskiego charakteru miasta będą bronić i przestrzegać.

Przyszłe posiedzenie.

Na najbliższem posiedzeniu komisyi statutowej, które ma się odbyć w następny poniedziałek (10 b. m) poddane będą pod dyskusyę ważne kwestye, dotyczące biernego prawa wyborczego, podziału miasta na okręgi i sposobu głosowania.

Na tem prawdopodobnie dyskusya w komisyi statutowej zostanie zakończoną.

Obchód ku czci Krasińskiego.

Kraków, 3 grudnia.
Wczoraj wieczorem w lokalu „Straży polskiej" odbyło się posiedzenie komitetu wykonawczego obchodu ku czci setnej rocznicy urodzin Zygmunta Krasińskiego.

Obradom przewodniczył prof. Balicki, który w zagajeniu podniósł cały szereg spraw, które w czasie możliwie najkrótszym muszą być załatwione.

W wypełnieniu uchwał, powziętych na ostatniem posiedzeniu komitetu obszernego, odnośnie do wydania książki pamiątkowej, podał prof. Mazanowski projekt, aby w książce tej znalazły się niektóre dzieła Krasińskiego w całości, a nadto wyjątki z dzieł celniejszych. W tym też celu wybrano komitet redakcyjny z prof. Mazanowskim na czele.

Z kolei przystąpiono do sprawy uroczystego wieczoru w teatrze i do rozstrzygnięcia, czy ma to być wieczór składany, czy też dany będzie jeden z utworów Krasińskiego: „Irydyon", czy też „Nieboska komedya". W dyskusyi zabierali głos: prof. Świątek, prof. Wiśniowski, p. Sosnowski, prof. Grabowski, p. Pluciński, ks. prof. Meus, prof. Mosoczy, dr Bogdanik i prof. Kot. Zgodzono się jednomyślnie, aby sprawę tę odłożyć aż do porozumienia się z dyrektorem Solskim.

Sprawę urządzenia popularnych odczytów w krakowskich instytucyach i stowarzyszeniach powierzono p. Bogdanikowi. Rozdanie poszczególnych tematów między zgłaszających się prelegentów odłożono do czasu porozumienia się z pierwszą seryą, naprzód zgłoszonych prelegentów. Usunięto również na razie sprawę iluminacyi miasta w dniu obchodu, t. j. 19 lutego 1912 r., a to ze względu na ustalenie sposobu tej iluminacyi. Przewodniczący oznajmił zebranym, iż artyści teatru miejskiego oświadczyli chęć i gotowość przyjęcia roli deklamatorów w zamierzonych w dniu obchodu wieczorach recytatorskich.

Na tem przewodniczący zamknął posiedzenie.

Oferty na budowę kanału Zator-Samborek.

Kraków, 3 grudnia.
Wczoraj po południu odbyło się w krakowskiej ekspozyturze dyrekcyi budowy dróg wodnych otwarcie 19 nadesłanych ofert na budowę części kanału Zelczyna-Kosowa (Zator-Samborek). Oferty nadesłały następujące firmy:

1) Kres i Bernhardt z Pragi na kwotę 5·7 milionów koron; 2) A. Lanna z Pragi na 5·6 milionów koron; 3) Maślanka, Epler i Sikorski ze Lwowa na 4·5 milionów koron; 4) Kurkiewicz, Uderski i Sp. na 4·4 milionów koron; 5) Popielecki i Jękner z Krakowa na 4·7 milionów koron; 6) Karol Corazza ze Stanisławowa na 4·8 milionów koron; 7) Górski, Bielański, Keller, Fussman i Kanarek na 6·1 milionów koron; 8) Podlaski ze Lwowa i Ast i Sp. z Wiednia na 6·8 milionów koron; 9) Bank galicyjski dla handlu i przemysłu w Krakowie, Bank melioracyjny we Lwowie, Tadeusz Epstein i inżynier Rudolf Hand z Krakowa oraz 10) Bracia Redlich i Berger z Wiednia na 5·5 milionów koron; 11) Union-Bau-Gesellschaft z Wiednia na 4·8 milionów koron; 12) Szymberski z Krakowa i Krulis z Pardubic na 6·3 milionów koron; 13) Rodakowski, Sosnowski i Zacharyewicz ze Lwowa na 3·9 milionów koron; 14) N. Rella i Neffe z Wiednia na 4·7 milionów koron; 15) Krubicki, Wirstlein i Żeleński z Krakowa na 4·4 milionów koron, 16) Skołyszewski, Zarzycki i Sp. z Krakowa na 5·2 milionów koron; 17) Griffel ze Lwowa na 4·7 milionów koron.

Dalsze dwie oferty nie zostały uwzględnione, a to z powodu braku kaucyi lub też z powodu późnego ich wniesienia. Do tych firm należą: Plachy i Sp. z Wiednia, Vereinigte Eisenbahnbau und Betriebsgesellschaft z Wiednia, oraz Józef Kindel z Pragi.

Najtańszą ofertę wniosła — jak widać — firma Rodakowski, Sosnowski i Zacharyewicz ze Lwowa.

Rozstrzygnięcie nastąpi w Wiedniu najpóźniej dnia 18 stycznia 1912 r.

Wystawa gwiazdkowa.

Kraków, 3 grudnia.
Dnia 1 b. m. otwarto w gmachu Tow. technicznego przy ul. Straszewskiego l. 28, w salach nieustającej wystawy budowlanej, doroczną, dziewiątą z rzędu wystawę gwiazdkową, urządzoną staraniem Ligi pomocy przemysłowej. Wystawa przedstawia się niezwykle bogato i efektownie zarówno pod względem jakościowym, jak i ilościowym.

Przy wejściu do sal wystawowych zwraca uwagę każdego las przeróżnych zabawek dziecięcych, pochodzących z warsztatu Tow. Pomocy przemysłowej w Leżajsku oraz z krajowego warsztatu naukowego dla wyrobów zabawek w Jaworowie. Są to znane firmy, których wyroby mają już ustaloną opinię. Niezwykle bogato przedstawia się dział wyrobów, pochodzących z pracowni kilimów bar. Lipowskiej w Krakowie oraz p. Klimczakowej z Kobierzyna. Widzimy tutaj artystycznie wykonane najrozmaitsze kilimy, chodniki, kapy, pasy, serdaczki, paski dla pań i t. d.

Krajowa szkoła hafciarstwa w Makowie nadesłała prześlicznie haftowane ułanki, serdaczki góralskie oraz ogromny wybór bielizny, zdobionej misternym haftem. Firma „Prządka" ze Lwowa wystawiła swoje eleganckie wyroby trykotowe dla sportu zimowego, zaś p. Michał Mięsowicz z Korczyny wystawił swoje wyroby tkackie, jak chusteczki, ręczniki, i płótna rozmaite na bieliznę.

Uwagę zwracają też oryginalne zakopańskie drzewne wyroby rzeźbiarskie artysty rzeźbiarza p. Wojciecha Brzegi z Zakopanego. Są tu między innymi nożyki do rozcinania papieru, obsadki do piór, kasetki na papiery i listy, oraz zdobne zakopańskie szafki. Bazar krajowy wystawił wyroby Sochora (czaka ułańskie, kaski, dalej koszyczki z Rudnika, oraz piękne huculskie torebki skórzane).

Na osobną wzmiankę zasługują bardzo piękne, artystycznie wykonane wyroby firmy „Filigran" ze Lwowa. Firma ta wystawiła biżuteryę ze srebra i złota z cienkich drucików wykonaną, oraz ozdobne naczynia stołowe, wazony, dyademy na głowę i t. d. Uwagę zwracają również pierwszorzędnej jakości wyroby skórzane, pochodzące z zakładu wychowawczego z Miejsca Piastowego, jak portfele

pugilaresy i pamiętniki. To samo należy powiedzieć o wystawie szkoły p. dr. Maryi Tomaszewskiej „Sztuka stosowana“. Są tam rozmaite wyroby w skórze i miedzi, drzewie i mosiądzu, dalej niezwykle cenne ręczne „batiki“ indyjskie, oraz szale, malowane w kwiaty.

P. H. Hampel z Ożydowa wystawił swego wyrobu znakomite sery, imitujące pierwszorzędnej marki sery szwajcarskie i francuskie. P. Eugeniusz Sławik ze Lwowa wystawił oryginalne, szklanne na wzór japoński wyrabiane tace i talerze na owoce i popielniczki, w których barwna mozaika wykonana została z — opasek na cygarach.

Widzimy dalej na wystawie pięknie, kapelusze damskie i koszyki, wyrobu firmy „Tenczyn“ w Krzeszowicach, ołówki firmy Fr. Antoniuka ze Stanisławowa, bardzo piękne wyroby włościan huculskich z Kut, Kołomyi i Jaworowa (rzeźby nabijane koralikami, krajki, fartuszki i tkaniny), bardzo gustowne i cenne koce wełniane włościan litewskich, nadesłane przez hr. Tyszkiewiczową. Nowa firma krakowska „Krak“ wystawiła szereg kolorowych szklanek, przedstawiających w miniaturze zabytki Krakowa, jak wieżę ratuszową, bramę Floryańską, Wawel. P. Witold Sobolewski z Podgórza nadesłał swojego wyrobu cukry, czekolady i marmoladki. W wystawie bierze udział także znana firma gulceńska Kasprowicza, wystawiając rozmaitego rodzaju likiery.

Towarzystwo szkoły ludowej reklamuje na wystawie swoje piękne wydawnictwa gwiazdkowe dla dzieci.

Wystawcę obesłało ogółem 106 firm. Oprócz wymienionych reprezentowane są następujące firmy: J. Goliński, wyrób lasek zakopiańskich w Mszanie Dolnej, St. Gurgul, fabryka ciastek w Jarosławiu, Marya Wronówna, pracownia sztucznych kwiatów w Krakowie, Galicyjska fabryka pilr stalowych w Husiatynie, Marya Popiel, wyrób pasków krakowskich w Krakowie, St. W. Niemojewski, fabryka wyrobów papierowych w Krakowie, Al. Kłosinski, wyrób zabawek artystycznych w Krakowie, „Vistula“, wyrób pudełek z drzewa w Krakowie, T. Karnasiewicz, fabryka przyborów szkolnych z drzewa w Krakowie, Tow. akc. warszawskiej fabryki żarówek w Krakowie (inżynier Kosiba), Niedźwiecki i Sp., wyroby majolikowe w Krakowie, oraz cały szereg innych firm krakowskich i krajowych, stale reprezentowanych na nieustającej wystawie budowlanej.

Okna wystawy zdobią dwie gustownie udekorowane choinki, oświetlone warszawskiemi żarówkami, które w ostatnich czasach bardzo skutecznie rugują rozmaitego rodzaju tandetne pruskie lampki. Jest to zasługą kierownika krakowskiej filii warszawskiej fabryki tych żarówek, inżyniera Kosiby.

Wystawa daje wymowny dowód stałego rozwoju naszego przemysłu. Świadczy o tem cały szereg wyrobów, wykonanych w kraju, które dawniej sprowadzać musiano masami z zagranicy, głównie z Niemiec. Nasze wyroby są dobre, trwałe i gustowne, brak im tylko reklamy, w przeciwieństwie do fabrycznej tandety pruskiej, z hałasem wszędzie reklamowanej, a trzeba podnieść z uznaniem, że ceny wystawionych przedmiotów są więcej, jak umiarkowane.

Wystawa cieszy się niezwykłą frekwencyą zwiedzających gości tak z Krakowa jak i prowincyi. Bardzo wielu rodziców przychodzi na wystawę z dziećmi i tam czyni zakupy gwiazdkowe.

Przedwczoraj zwiedziły wystawę wyższe kursa żeńskie Akademii handlowej. Dyrektor wystawy p. Krzaczyński miał przy tej sposobności wykład o przemyśle krajowym, ilustrowany okazami wystawy. Wystawa potrwa do 6 stycznia 1912 r.

Kronika.

Kraków, niedziela 3 grudnia.

Kalendarzyk kościelny: Franciszka Ks. i Hil.

Kalendarzyk astronomiczny: Wschód słońca o godz. 7 min. 21; zachód o godz. 3 m. 39; długość dnia godzin 8 min. 18.

Prognoza stacyi meteorologicznej w Wiedniu: Zmiennie, pochmurnie, niestale.

Teatr miejski imienia Słowackiego: po południu: „Panna Maliczewska“; wieczór: „Legion“.

Otwarcie wystawy Związku malarzy i rzeźbiarzy, w pałacu spiskim, o godzinie 11 przed południem.

Posiedzenia:

Posiedzenie naukowe sekcyi nowożytnej Koła historyków i odczyt prof. dra Tokarza o „Teodorze Morawskim“ w Coll. Novum, sala 66, o g. 10·45 przed południem.

Posiedzenie Koła pań „Straży polskiej“ w lokalu „Straży“ (ul. Floryańska 1) o godzinie 11 przed południem.

Wieczór listopadowy IX Koła T. S. L. im. Królowej Jadwigi w lokalu przy ul. św. Krzyża l. 7 o godz. 8 wieczór.

Zgromadzenie kupców w sprawie wyborów do krakowskiej Izby handlowej w hotelu londyńskim na Stradomiu o godz. 6 wieczór.

Odczyty:

Polonistyczne: „O Legionie“ Wyspiańskiego w Kółku slawistów U. U. J. w Coll. Novum w sali 39 o g. 11 przedpoł.

Żaka: „Rozwój poezyi epicznej Grecyi“ w Kółku filologicznem U. U. J. w lokalu przy ulicy św. Anny l. 12 o g. 10 rano.

Wystawa przemysłowa w domu Towarzystwa technicznego (ul. Straszewskiego l. 28).

Wystawa etnograficzna otwarta od godz. 11 do 1 w południe przy ul. Studenckiej pod l. 7.

Teatr miejski we Lwowie: po południu „Papa“; wieczór: „Cnotliwa Zuzanna“.

W poniedziałek 4 grudnia.

Kalendarzyk kościelny: Barbary p. m. i Piotra Chryz.

Kalendarzyk astronomiczny: Wschód słońca o godz. 7 min. 23, zachód o godz. 3 m. 38; długość dnia godzin 8 min. 15.

Teatr miejski imienia Słowackiego: „Legion“.

Wystawa przemysłowa w domu Towarzystwa technicznego (ul. Straszewskiego l. 28).

Teatr miejski we Lwowie: „Marya Stuart“.

Z powodu wystawienia „Legionu“ na scenie krakowskiej zamieszcza dzisiejszy „Świat“ szereg zajmujących artykułów i ilustracyj, związanych z tym wybitnym wypadkiem artystycznym. Obok oceny samego utworu („Legion“ na scenie) zarysowuje jego tło dziejowe w artykule p. t. „Mickiewicz i jego zastęp polski“; wśród ilustracyj znajdujemy „facsimile“ tak zw. artykułów wiary legionu Mickiewiczowskiego, drukowanych po włosku w Rzymie, „facsimile“ listu Mickiewicza do legionistów, wreszcie — rzecz najcenniejsza — zapomniany i prawie nieznany portret Mickiewicza, robiony w maju 1848 roku w Medyolanie, właśnie w chwili, gdy wieszcz na czele swego „zastępu“ przybył z Rzymu do Lombardyi. — W związku z czwartą rocznicą zgonu Wyspiańskiego i z wystawieniem „Legionu“ daje „Świat“ szereg niezmiernie ciekawych sylwet historycznych postaci polskich, rysowanych przez Wyspiańskiego, wyjętych z jego pośmiertnej teki (Zygmunt August z Barbarą, Walezyusz, Batory, Zygmunt III, Napoleon, książę Józef, Chopin), cykl w danej chwili pełen szczególnego sentymentu, gdyż ostatnią jego postacią jest Mickiewicz, którego jedyny bodaj raz spróbował Wyspiański oddać tu w rysunku, a którego w „Legionie“ uczynił główną postacią wielkiego scenicznego malowidła.

Wieczór listopadowy w Resursie urzędniczej. W wypełnionej po brzegi publicznością saskiej sali odbył się wczoraj staraniem Resursy urzędniczej wieczór listopadowy. Program był doborowy i doskonale ułożony. Obok popisów orkiestry urzędników kolejowych pod batutą dzielnego kapelmistrza p. Soleckiego, tudzież chóru urzędników kolejowych, kierowanego umiejętnie przez zasłużonego dyrygenta p. Mendochę, występowali również soliści. — A więc p. Peters odegrał na skrzypcach Swedena: „Romanzę“, p. Jaworzyńska odśpiewała pięknym i dźwięcznym sopranem aryę Bronki z „Janka“ Żeleńskiego i Galla „Tęsknotę“; zaszczytnie znany profesor Stanisław Bursa odśpiewał Żeleńskiego: „Brzozy“ i Gunlewicza: „Tęsknoty ułańskie“.

Na wyróżnienie zasługuje deklamacya redaktora Lekszyckiego, tudzież „Słowo wstępne“, wygłoszone ze swadą przez prof. Edwarda Kozłowskiego.

Wieczór wypadł bardzo dodatnio i zapisze się niewątpliwie na długo w pamięci uczestników.

Na pomnik Kościuszki. Dnia 2 grudnia wypróżniono puszkę składek w Strażnicy pożarnej miejskiej i przeliczono komisyonalnie zawartość w ilości 78 koron 68 hal. Wystawę zwiedziło dotychczas osób 784.

Z Uniwersytetu ludowego donoszą nam, że dziś zamiast wykładu p. Lorii odbędzie się wykład p. Czapińskiego „O Strindbergu“.

W Stowarzyszeniu kolejarzy (ul. Zacisz l. 12) urządza Uniwersytet ludowy w poniedziałek d. 4 grudnia wykład „O Stefanie Żeromskim“ p. Wilhelma Feldmana.

Św. Mikołaj w Krakowie. Dawnym zwyczajem zjawi się w Krakowie w dniu 5 i 6 b. m. w godzinach wieczornych św. Mikołaj, który w towarzystwie anioła i djabła obchodzić będzie mieszkania krakowskie, skrupulatnie wyszukiwać grzeczne dzieci i obficie obdarzać je różnemi niespodziankami. By zaś wszędzie św. Mikołaj łatwo mógł trafić, oprowadzać go będzie dorodny Krakowiak jako znający dobrze wszystkie jasne i ciemne ulice, niskie i wysokie piętra krakowskich kamienic. Ponieważ jednak św. Mikołaj łatwo może zapomnieć o niektórych domach, radzimy dla pewności donieść wcześniej Akademickiemu Kołu T. S. L. (ul. Jabłonowskich l. 10 I p., telefon 557), o której porze i którego dnia św. Mikołaj przyjść może.

Z Tow. „Esperanto“. Z dniem 1 b. m. przeniosło Towarzystwo „Esperanto“ swój lokal do domu przy placu Maryackim nr 3, II piętro, gdzie codziennie w godzinach od pół do 7 do pół do 8 wieczorem wpisywać się można na kursa języka „Esperanto“ i zasięgać informacyj, dotyczących ruchu esperanckiego i mającego się odbyć za kilka miesięcy w Krakowie wszechświatowego kongresu esperantystów. Kursa wyższe języka „Esperanto“ odbywają się co wtorek i sobotę wieczorem w lokalu Towarzystwa.

W herbaciarni ludowej przy ulicy św. Krzyża l. 10 wydano w miesiącu listopadzie 917 porcyj herbaty czystej, 1289 porcyj herbaty z mlekiem, 3177 porcyj herbaty z cytryną, 725 porcyj chleba i 868 sztuk bułek; a że dochody są bardzo skromne, przeto zarząd herbaciarni udaje się do litościwych serc z prośbą choćby o jak najmniejsze datki, które przyjmuje Administracya „Nowej Reformy“.

Napadu szału dostał wczoraj po południu ślusarz Jan Gniady z Ludwinowa. Pogotowie odwiozło go do szpitala św. Łazarza na oddział dla umysłowo chorych.

Zagadkowa śmierć. We wsi Kąkolówce koło Błażowej zmarł nauczyciel tamtejszy Józef Różkiewicz w sposób iście zagadkowy. Prowadził on życie kawalerskie, mieszkając samotny w budynku szkolnym; w sobotę uczył jeszcze dziatwę szkolną, w poniedziałek zaś, kiedy rodzina przybyła z Tyczyna, zastała go nieprzytomnego, siedzącego przy stole i już się nic od niego nie dowiedziała, w mieszkaniu zaś były pustki. Sąsiedzi zabrali wszystko, nie darując nawet wierzchniemu ubraniu umierającego.

Wręczenie biretów kardynałom. Z Wiednia telegrafują: Cesarz wręczył wczoraj wśród uroczystej ceremonii nowym kardynałom ks. arcybiskupom Naglowi i Bauerowi birety kardynalskie. Kardynałowie przybyli z papieskiemi ablegatami w galowych powozach, ciągnionych przez 6 koni przed wspaniale przybraną kaplicę zamkową. Za kardynałami wszedł do kaplicy cesarz wśród dźwięków nadwornej kapeli. Biskup dr Zschokke odprawił nabożeństwo, poczem rozpoczęła się właściwa ceremonia, odczytaniem papieskich „breve“ przez papieskich ablegatów. Potem włożył cesarz klęczącym na stopniach tronu kardynałom birety. Po „Te Deum“ odprawił kardynał Bauer pontyfikalną sumę, która zakończyła uroczystości kościelne. Następnie cesarz przyjął na specyalnych audyencyach kardynałów. Podczas uroczystości było obecnych kilku arcyksiążąt i arcyksiężniczek, dygnitarze dworscy, wspólni ministrowie, prezydent gabinetu hr. Stürgkh, minister Zaleski i inni członkowie gabinetu, prezydent Izby panów ks. Windischgrätz pos. Abrahamowicz i inni.

Nowy dramat Konczyńskiego. Z Warszawy telegrafują: „Straceńcy“ dramat 4-aktowy Tadeusza Konczyńskiego wystawiono wczoraj w „Rozmaitościach“ z wielkim sukcesem.

Losy kolei warszawsko-wiedeńskiej. „Nowoje Wremia“ donosi, że ministerstwo komunikacyi uznało za niedogodne, żeby kolej wiedeńska po objęciu jej przez rząd miała swój własny zarząd. Kolej zostanie przyłączona do kolei nadwiślańskich.

Tylko przez pewien czas podczas likwidacyi interesów Towarzystwa kolejowego, kolej będzie miała zarząd własny. Ten stan przejściowy będzie trwał około dwu lat.

Sprawa Macocha. Z Warszawy donoszą: W sprawie Macocha nastąpiła nowa zwłoka, z powodu wznowienia śledztwa. Wznowienie to nastąpiło na skutek listu, zaadresowanego do prokuratora, a znalezionego w podwórzu więziennem w Piotrkowie, w pobliżu celi Macocha. W kopercie znajdował się oryginał listu, pisanego przez Izydora Starczewskiego do Damazego Macocha z prośbą o zeznanie, iż Izydor o zabójstwie Wacława nic nie wiedział. List ten był pisany na zmianę po łacinie i po polsku, wskutek czego sąd zwrócił się do dyrektora gimnazyum klasycznego w Piotrkowie o wyznaczenie dwóch tłumaczów. Nadto przy rewizyi cel Damazego i Izydora znaleziono inne jeszcze listy. Treść ich nie jest wiadoma. Wiadomo tylko, że w konsekwencyi prokurator zażądał zwrotu wszystkich aktów z Izby sądowej warszawskiej do Piotrkowa, w celu przeprowadzenia śledztwa dodatkowego, które potrwać może znów rok lub dłużej.

Jak z powyższego widać, rządowi rosyjskiemu nie zależy zupełnie na pośpiechu w tej rozgłośnej sprawie. To ciągłe przewlekanie śledztwa z błahych powodów jest tego wymownem świadectwem.

Tajemnicza śmierć irlandzkiego arystokraty. Z Watterfordu telefonują: Markiza Watterforda znaleziono utopionego w rzece, w pobliżu jego posiadłości. Watterford był głową słynnej szlacheckiej rodziny irlandzkiej i siostrzeńcem lorda Beresforta.

Odznaczenia. „Wiener Zeitung“ ogłasza: Cesarz nadał tytuł radców szkolnych profesorom I szkoły realnej we Lwowie Józefowi Grünbergowi i Emilowi Bernhardtowi.

Odpowiedzialny redaktor i wydawca:

Michał Konopiński.

Ruch przejezdnych.

Kraków, 2 grudnia.

HOTEL BELVEDERE, ul. Basztowa, 27, w pobliżu dworca kolej. (pokoje od 2 koron. Łazienki, restauracya i kawiarnia na miejscu): dr L. Goldwasser z Myślenic, dr Gustaw Birnbaum, dr Józef Bednarz ze Lwowa, Oswald Brazda z Przerowa, Jerzy Rupprecht z Wiednia, Karol Sowadzki z Kalisza, D. Dietrich ze Lwowa, Franciszka Nowelska, Franciszek Wymazal z Pragi, Alfred Wiśniewski z Niepołomic, Józef Kalman z Berna, Wanda Przybiorowska z Warszawy, Stanisław Kucharz z Białej, Gabryel Longyel z Budapesztu, Mieczysław Jabłoński z Odessy, Zdzisław Król z Berlina, Ludwik Cufal z Londynu, Adam Kapłan z Petersburga.

Joanna Srokowska

żona urzędnika Kasy Oszczędności m. Krakowa,

urodzona w r. 1859, po krótkiej a ciężkiej chorowie, opatrzona św. Sakramentami, zmarła dnia 2 grudnia 1911 r.

Wyprowadzenie zwłok z domu żałoby pod l. 21 przy ulicy Krowoderskiej nastąpi w poniedziałek dnia 4 b. m. o godzinie 3 po południu wprost na miejsce wiecznego spoczynku. Na ten smutny obrzęd zaprasza stroskany mąż wraz z dziećmi.

Nabożeństwo żałobne

odprawione zostanie we wtorek dnia 5 b. m. godz. 9 rano w kościele parafialnym św. Floryana. 396

Zakład pogrzebowy Jana Wolnego.

Kursa telegraficzne.

Wiedeń, 2 grudnia. Kursa giełdy wiedeńskiej: Losy: a) procentowe: Austryackiego zakładu kredytowego z obl. pro. z roku 1880 3-pro. 301·50. Austryackiego zakładu kredyt. z obl. pro. z r. 1889 3-pro. 278·50. Uregul. Dunaju z 1870 r. 100 złr. 5-pro. 311·—. Węg. Banku hip. po 100 złr. 4-pro. 253·—. Pożyczka serb. prem. po 100 fr. 2-pro. 136.—, b) bezprocentowe: Budapeszteńskie (Basilica) 5 złr. 38·—. Zakł. kred. dla h. i p. po 100 złr. 512·—. Clary złr. 40 m. k. 195·—. Losy m. Krakowa 20 zł. 101·—. Pożyczka m. Lublany 20 zł. 82·75. Palffy 40 zł. m. konw. —·—. Czerw. krzyża austr. tow. 10 zł. 7[illegible]. Czerw. krzyża węg. Tow. 5 złr. 47·75. Losy arcyksięcia Rudolfa 10 złr. 7[illegible]·—. Salma 40 [illegible] 300·—. Tureckie oblig. prem. kolei po 400 fr. Tureckie oblig. prem. kolei pro. 214·—. Losy kom. Wiednia z 1874 roku 511·—.

Wiedeń, 2 grudnia. Zamknięcie wczorajszej giełdy popołudniowej notowano:

Akcye: Austr. Zakł. kred. 652 50, węg. Zakł. kred. 85[illegible], Anglobanku 325 25, Unionbanku 620 25, Länderbanku 5[illegible] 70, Bankverein 542 60, Bodencredit 13 69, Galic. Banku hipotecznego 691 —, Akcye praskiego banku kredyt. 720 —, Kolei państwowych 731 50, kolei południowej 110 50, kolei północnej 49 50, kolei Czerniowieckiej — —, Alpiny 842 50, Rima Muranyi 67[illegible] 75, Praskiego Tow. żelaznego 26 26, Fabryki broni 777 —, Akcye tureckie tyt. 319 50, Gal. Karp. Tow. naft. 776 — Obl. węg. indemniz. 90 80, Renta majowa 91 45, Austr. renta koron. 91 45, Węgier. renta koron 90 55, 56-letnie Listy Tow. kred. ziemsk. 91 95, 4% Listy Banku hip. 93 30, 4½% Listy Banku hip. 99 40, 5% Listy Banku hip. 110 —, 4% Listy Banku kraj. 92 50, 4½% Listy Banku kraj. 99 —, 4% Gal. Obl. propin. 93 30, 4% Gal. pożyczki kraj. 1893 92 90, 4% Pożyczki m. Lwowa 91 85, 4% pożyczka m. Krakowa 90 25, Losy tureckie 244 50, Karzi 117 63, Ruble 255 —, Rosyj. pożyczka 103 50, Skoda 642 —, Powsz. B. depoz. — —.

Usposobienie nieco słabsze.

Berlin, 2 grudnia. (Zamknięcie giełdy). Austryackie kredyty 205·25; Austr. kolej państw. 1[illegible]7·—; Disconto 192·62; Tow. handlowe 171·37; Warszawsko-wiedeńskie 184·87; Losy tureckie 165·—; włoskie 101·40; Noty austr. 85·—; Wiedeń krótki 849·25; Noty rosyjskie 216·35; Nowy Jork 418·50; 4½ polsk. listy zastawne 93·30; Ameryk. noty 419·50; 3% pruskie konsole 84·70; Lombardy 19·37; Reichsbank 140·75; Packetfahrt 139·62; Warszawa krótkie —·—.

List otwarty!

Kilka słów prawdy o czyszczeniu chemicznem i pralniach chemicznych.

Z różnych powodów jest najwyższy czas objaśnić Szan. Publiczność o prawdziwym procederze **czyszczenia** chemicznego wszelkich przedmiotów w zakres ten wchodzących.

Czyszczenie chemiczne — nie pranie — polega na tem, aby przy pomocy **kompleksu odpowiednich maszyn i różnych aparatów** czyścić i płukać przedmioty w płynach łatwo się ulatniających, jako to: **benzyna, chloroform, etery** i t. p., do których dodaje się mydła benzynowego i **gazu amoniakowego**, przezco odtłuszcza się odzież i usuwa wszelkiego rodzaju plamy i brud. Po oczyszczeniu w ten sposób przedmiotów, sortuje się je, a pozostałe plamy bywają przez specyalnych w tym zawodzie w szkołach pozakrajowych wyszkolonych ludzi, umiejętnie wywabiane, względnie wydetaszowane, poczem cała garderoba bywa parowana i prasowana.

Tylko w ten sposób bywa garderoba **prawdziwie chemicznie wyczyszczona** i nosi nazwę **„chemicznie czyszczona“** — nie prana.

Korzyść z tego ta: plamy nie wracają, apretura tj. sztywność pierwotna materyału — nie sztuczna — zostaje ta sama, przedmiot nie traci fasonu, nie kurczy się, kolory się nie zmieniają, a co najgłówniejsze — nie podlega żadnej surowej robocie i gryzącym szkodliwym kwasom.

Zdarzają się jednak w czyszczeniu i takie bardzo zabrukane przedmioty, które po powyż wymienionej robocie muszą być następnie prane na mokro, tj. we wodzie przy zastosowaniu środków chemicznych szkodzących i roboci cięższej, — a to nazywamy „praniem mokrem“. — Przedmiotom jednak wpierw chemicznie odtłuszczanym nawet i pranie mokre wiele zaszkodzić nie może.

Z tego sposobu mokrego prania korzystali niesumienni i nieuczciwi ludzie, zakładając bez najmniejszego wysiłku materyalnego „mokre pralnie“; są to najprymitywniejsze urządzenia zwykłej praczki, jest to balia, szafliki, ryżowe szczotki, sporo mydła i jeszcze więcej wody, nazywając je „pralnią chemiczną“.

Jest to nieuczciwość w najwyższym stopniu, wprost karygodna, tem bardziej, że celem zmylenia oczu Szan. Publiczności, nadają takim pralniom szumne nazwiska i tytuły, jako to: „Pedancka“, — „pierwsza krajowa“ — „pierwszorzędna“, — „artystyczna“ etc. etc.

Powstałe z takiej **nieuczciwej manipulacyi** szkody są: **niszczenie ubrań, kolorów, kurczenie się materyj, zdefasonowanie i wracanie plam po kilkurazowem noszeniu,** a co najgłówniejsze podkopanie i zrażenie zaufania do chemicznych pralń wogólności, a szczególnie do krajowych.

Odzyskać zaś zaufanie P. T. Gości można tylko przez praktyczne okazanie właściwej procedury chemicznego czyszczenia, **a zatem umożliwić Im dostęp do samych pralń.** Pralniom zabraniającym tedy wstępu do swego zakładu, nie można i nie wolno we własnym interesie zaufać i przedmiotów do chemicznego czyszczenia oddawać.

Podpisany zarząd bierze na siebie śmiało całą odpowiedzialność za to publiczne oskarżenie, twierdząc, że oprócz „TĘCZY“ żadnej innej całkowicie chemicznej pralni w Krakowie — stanowczo nie ma, ba nawet zezwolenia władzy do prania benzynowego, względnie dystylarni benzynowej nie ma. 394

„TĘCZA“

parowa fabryka chemicznego prania i artystycznego farbowania w Krakowie.

Uwaga: Wstęp dla P. T. Gości do fabryki chemicznej pralni i artystycznej farbiarni **„TĘCZA“**, ul. św. Sebastyana 11 — każdego czasu. — **Biura przyjęcia: Floryańska 29** — Długa 1 — Karmelicka 1 — Grodzka 59.

Telefon 1471.

PŁYTA PATHÉ'GO

NOWY WYNALAZEK! *usuwa igłę i wywoływane przez nią zużycie!*

Rezonator zaopatrzony w niełamliwą membranę z miki i specyalny niezniszczalny sztyft szafirowy.

Płyty i rezonatory ze sztyftem metalowym zostały zupełnie usunięte.

Opera w domu

Śpiew z towarzyszeniem muzyki.

Płyta szafirowa (**firmy Pathé**) jest pierwszą i jedyną, posiadającą światową sławę. Ostrzegamy przed małowartościowemi naśladownictwami, które stanowczo nie mają tej samej wartości artystycznej.

4 KORONY MIESIĘCZNIE.

OSTATNI TRYUMF WIEDZY.

13 HALERZY DZIENNIE.

25 miesięcy kredytu!

WSPANIAŁY ZBIÓR

Sztuka i dobry gust.

9308

20 najrozmaitszych kompozycyi, zdjętych od najdoskonalszych śpiewaków i śpiewaczek ostatniego stulecia, jak: **Caruso, Slezak Mann** i wielu innych; które P. T. Klienci mogą sami wybierać z naszego bogatego repertuaru, z pewnością największego w świecie, ponieważ zawiera 20.000 płyt we wszystkich językach.

My jesteśmy jedyną firmą, która oryginalne Pathefony, prawdziwy fabrykat Pathégo, sprzedaje na raty.

Saphir Towarzystwo fonotonowe z o. p., Wiedeń, VI., Köstlergasse 6[12]—8.

Szanowne czytelniczki i kochani czytelnicy! Pozwalamy sobie ofiarować Wam ten słynny nowy i wspaniały aparat z bogatym wyborem 20 kompozycyi na 10 oryginalnych płytach Pathé 29 cm średnicy po niebywale niziej cenie K 100.— płatnych w 25 ratach miesięcznych. Każdemu dostarczymy nasz przecudny Patheron „Sublime“ i wspaniały zbiór oryginalnych płyt Pathé, wszystko starannie opakowane, a za to upłacać nam będziecie tylko po Koron 4.— miesięcznie aż do zupełnego wyrównania Koron 100.—

Ręczymy, że aparat i płyty odpowiadają w zupełności powyższej rycinie.

Proszę dokładnie wypełnić obok uwidoczniony kupon i nadesłać wraz z I ratą Koron 4.—.

Opakowanie darmo.

10% opustu przy płaceniu gotówką.

Na każde zapytanie odpowiadamy odwrotnie.

Imię i nazwisko: ....

Ulica: ....

Miasto: .... Kraj: ....

Zawód: .... Stacya kolej. ....

Aviso: Czas dostawy 10 dni. Zamówienia nie załatwimy, jeśli nie otrzymamy 1 raty Koron 4.—. W wypadku, gdybyśmy nie mogli wykonać zlecenia, pieniądze prześlemy natychmiast z powrotem.

Opis aparatu:

Wielkość: 841 cm² podstawy, wysokość 18 cm. **Wykonanie:** Nadzwyczaj elegancka robota stolarska z wkładami z emalii i złota, które nadają temu aparatowi nadzwyczaj elegancki i artystyczny wygląd. Obwód 1 m. 40 cm. Najnowszy oryginalny Pathé rezonator zaopatrzony w niełamliwą membranę i specyalny niezniszczalny sztyft szafirowy. Precyzyjny aparat do poruszania, nakręcający się również podczas gry.

Zakopane
ulica Krupówki l. 31.
Kamil Baum
Tarnów
ulica Katedralna l. 2.

Bazar zakopański
najstarsza firma chrzescijańska
poleca
Rzeźby, Ciupagi, przybory do szycia, pisania, malowania i pamiątki.

Skład papieru
Drukarnia à la minut, składnica przyborów szkolnych Polskiego Towarzystwa pedagogicznego we Lwowie. 239 20 0

Ozdoby na drzewko, Nowości!!!

Kompleta po 1·80 K.

Tanie, praktyczne podarki na Gwiazdkę!

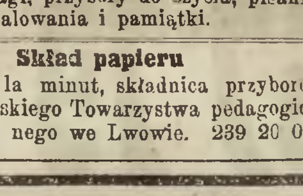
Sanki, Narty. Saneczki dziecięce. Wyroby z drzewa, aparaty do wypalania, kasetki z narzędziami do robót piłeczkowych snycerskich. — **Farby** artystyczne, olejne akwarelowe i dziecięce, kasetki od 50 hal. — **Eleganckie, tanie kasety z perfumami,** mydłami, szczotkami, grzebieniami i przyborami do pielęgnowania paznokci (Manikure) — polecają najtaniej

Sporn i Sp. - - - Floryańska 14. Telefon 2246.

10% rabatu dla członków Związku Ekonom. 9294 1 7

Najtaniej w Krakowie

Zegarki, zegary, budziki.

Pierścionki zaręczynowe i ślubne

oraz wszelkie wyroby jubilerskie, srebro stołowe, cukiernice i wszelkie wartościowe podarki — poleca

Tylko Grodzka 25.

850 9 20

Emil Goldwasser

Zadarmo posyłam i wysyła bogato ilustr. katalog.

Magazyn krawiecki

M. Czaji i W. Rechowicza

Kraków, ulica Mikołajska L. 24

poleca na sezon obecny wielki wybór materyałów angielskich i krajowych. 2432 33 34

Krój angielski, wykończenie artystyczne. — Ceny przystępne.

Senzacyjna sprzedaż Gwiazdkowa

w Magazynie gotowej konfekcyi damskiej firmy 9286 1 6

„Au Bonheur des Dames“

Kraków, Floryańska l. 10.

Towary wyłącznie ostatniej mody po cenach niebywale niskich:

Płaszcze angielskie dowble	26 K.
Himalaya	30 K.
Kostyumy zimowe od	26 K.
Kostyumy aksamitne od	50 K.
Płaszcze aksamitne 130 cm. długie od	45 K.
Żakiety pluszowe 80 cm. długi od	48 K.

Olbrzymi wybór płaszczy wieczorowych od 32 K.

Meble klubowe

garnitur salonowy, dywany perskie, kolczyki brylantowe i inna damska biżuterya **bardzo tanio** jest z wolnej ręki do pozbycia 9302 1 3

w Publicznej Hali Aukcyjnej — Rynek 16.

Szybko umiejętnie i pod dogodnymi warunkami załatwia wszelkie formalności cłowe 9090 1 5

W. Bujański Nast.

Kraków, Rynek gł.
Hotel Drezdeński, Telefon Nr. 19.

Generalna reprezentacya największej i najzasobniejszej w świecie fabryki samochodów

Ford Motor Company w Detroit U. S. A.

jest do oddania na Kraków, względnie na całą Galicyę zachodnią.

Ford Motor Company
Austrian Representation
Wiedeń, I. B. Biberstrasse 9.

9311

Wydawnictwo Salonu Malarzy Polskich

„WAWEL“

9289 1 10

Siedziba Piastów i Jagiellonów St. Tondosa i Wojciecha Kossaka 20 kartonów kolowych z tekstem Kazimierza Bartoszewicza w ozdobnej tece.—Cena K. 6·— Za nadesłaniem K. 4·50 wysyła franko

HENRYK FRIST

Kraków, Floryańska 37.

Do nabycia we wszystkich księgarniach.

Biegły Koresponent

stenograf, piszący na maszynie, obznajmiony z **językiem niemieckim potrzebny** do biura Centralnego Zarządu Dóbr. Zgłoszenia pod R. S. T. przyjmuje Gł. Ayencya Dzienników i Ogłoszeń

Kraków, Sławkowska 2. 9300 1 3

Zakład pogrzebowy „Concordia“

JANA WOLNEGO

Plac Szczepański L. 2 (dom własny). — Telefon Nr 331.

Zakład podejmuje się urządzeń pogrzebowych, oraz sprowadzania zwłok ze wszystkich krajów europejskich. 11 290 0

W Krakowie jedyny, który posiada własny wyrób trumien.

Herbata z Brodów

Herbata z Brodów!

Od dawien dawna z swej dobroci i zapachu znaną prawdziwą

Herbatę rosyjską

1 zbioru majowego, poleca **handel** 97 10 0

W. ADAMOWICZA

w Brodach na pograniczu rosyjskiem

1 funt „Familijnej“ bardzo dobrej	K 2·80
1 funt „Melange de Moskou“ w oryg. opak., najlepszej	5·—
1 funt „Imperial“ cesarskiej, w oryginalnem opakowaniu	7·—
1 funt „Okruchów,, z najlepszych herbat kwiatowych	2·40
Kawa Ceylon gruboziarnista, franco 5 kg.	K 18·—
Bullon wołyński, hygieniczny, 1 kilo	K 6·40

Z powodu wyjazdu

jest zaraz tanio do sprzedania barokowa sypialnia i jadalnia, prawie nowe, oraz kompletne urządzenie pokoju kawalerskiego. Wiadomość: ul. Smoleńska 35, III p., drzwi na prawo. 9242 2 3

Masło

codzień świeże, tłuste, ze słodkiej śmietany, wysyła zaraz po zamówieniu opłatnie pocztą netto 4½ kg. za 12 K, większą ilość koleją, oraz jest do sprzedania 20 wagonów ziemniaków jadalnych, białych, ręczy się za rzetelną obsługę. **Zarząd mleczarni w Grybowie.** 9244 2 2

Na liczne żądania

z prowincyi, celem ułatwienia odbioru świeżego, gotowego mleka „Laktol“ (laktobacylina) podajemy niniejszem adresy **frachciarzy,** którzy codziennie za małą opłatą dostarczają laktolu na zamówienie:

w Tarnowie: Ksiel Sternheim, Rynek,
w Bochni: Ernestyna Hasenlauf, Rynek,
w Krzeszowicach: Józef Kurz.

„Laktol“
9009 2 3 Kraków, Karmelicka 15.

Księgarnia S. A. Krzyżanowskiego w Krakowie

poleca dzieła pedagogiczne Reussnera do bardzo prędkiej i najłatwiejszej nauki Obcych Języków w Szkole i w Domu, bez nauczyciela, z objaśnieniem wymowy i kluczem p. t.:

SAMOUCZEK

Polsko-Niemiecki kurs I-szy K 2·40 — kurs II-gi K 4·80. — **Polsko-Francuski** kurs I-szy K 3·60 — kurs II-gi K 9·60. — **Polsko-Angielski** kurs I-szy K 2·30 — kurs II-gi K 3·60, **Polsko-Rosyjski** kurs I-szy K 4·20 — II-gi kurs K 5.40. 805 23 26

Obuwie z marką „Dalmo“

przewyższa swoją wypróbowaną jakością, trwałością i elegancyą wszystkie dotychczasowe wyroby. Obuwie „Dalmo“ uznane jest ogólnie i wszechstronnie za najlepsze i jedyne w swoim rodzaju. Do nabycia we wszystkich większych i mniejszych miastach w kraju. Główny skład u jedynych i wyłącznych dostawców firmy: 8519 5 14

Cohn i Liebeskind
Kraków, Stradom 13.

W Zakopanem

Willa Sienkiewiczówka
Zamojskiego l. 20

poleca pokoje urządzone na sezon zimowy, ogrzewane piecami kaflowemi, z wszelkiemi wygodami, czytelnia fortepian, kuchnia domowa. Ceny możliwie niskie. Wynajmować można miesięcznie lub tygodniowo. Na zapytania listowne odpowiada się odwrotnie.

Z poważaniem
Marya Morawiecka
8828 3 6 właścielka willi.

Siano i koniczynę

najlepszą kupuję, płacąc najwyższe ceny. Odstawa na kolej w wiązkach lub luźno. Właścicieli dóbr proszę o zgłoszenia pod adresem Wincenty Muhra, Zabrze O. S. Sassnitzstr. 1. 8608 8 8

L. 913. 9096 2 3

Konkurs.

Powiatowa kasa chorych ogłasza konkurs na posadę **drugiego lekarza kasy chorych** z płacą roczną 1200 K.

Bliższe warunki poda na żądanie Zarząd kasy chorych w Jaśle lub lekarz naczelny kasy chorych Dr Aleksander Hicner.

Termin do wnoszenia podań do **1-go stycznia 1912 r.**

Jasło, dnia 23 listopada 1911.

Prezes
Mańkowski m. p.

Józef Sperling

Kraków, Dunajewskiego 7.

poleca:

Kompletne urządzenia sypialń jadalń, gabinetów męskich.

Wielki wybór garniturów klubowych.

Stylowe urządzenia salonów, dekoracye.

Urządzenia will, zakładów leczniczych, hoteli, lokalów i t. p. 230 15 0

Projekty fachowych architektów i art. malarzy polskich.

L. 15161. 9235 1 3

Obwieszczenie.

Magistrat miasta Podgórza rozpisuje licytacyę na dostawę sukna szaraczkowego na 10 płaszczy dla policyi miejskiej, sukna granatowego na 32 kabaty dla policyi miejskiej, sukna szaraczkoraczkowego na guńki dla 12 fornali i na 65 czapek.

Oferty należy wnieść do **15 grudnia 1911 r.** do Magistratu.

Podgórze, d. 28 listopada 1911.

Wice-Burmistrz
S. Kaczmarski.

L. 9106. 9203 2 2

Konkurs

na posadę **sekretarza gminnego** w Kętach z roczną płacą 1200 koron, z dodatkiem na mieszkanie 240 koron.

Od kandydata na tę posadę wymaga się:

1) nieprzekraczonego 40 roku życia;
2) obywatelstwa austryackiego;
3) znajomości języków krajowych w słowie i piśmie;
4) świadectwa zdrowia;
5) nieskazitelnego charakteru;
6) świadectwa ukończonych studyów;
7) przynajmniej dwuletniej praktyki przy autonomicznej władzy administracyjnej lub rządowej;
8) świadectwa z odbytego egzaminu kwalifikacyjnego w Wydziale krajowym, wymaganego rozp. Wydziału kraj. z dnia 20 maja 1898 L. 25422.

Posada ta nadaną zostanie prowizorycznie, a po roku zadowalniającej służby nastąpi stabilizacya.

Podania wnosić należy najdalej do **20 grudnia 1911 r.**

Kęty, dnia 26 listopada 1911.

Burmistrz
Edmund Krzysztoforski.

Z drukarni Literackiej w Krakowie, ul. Jagiellońska 10. Rządca drukarni L. K Górski.